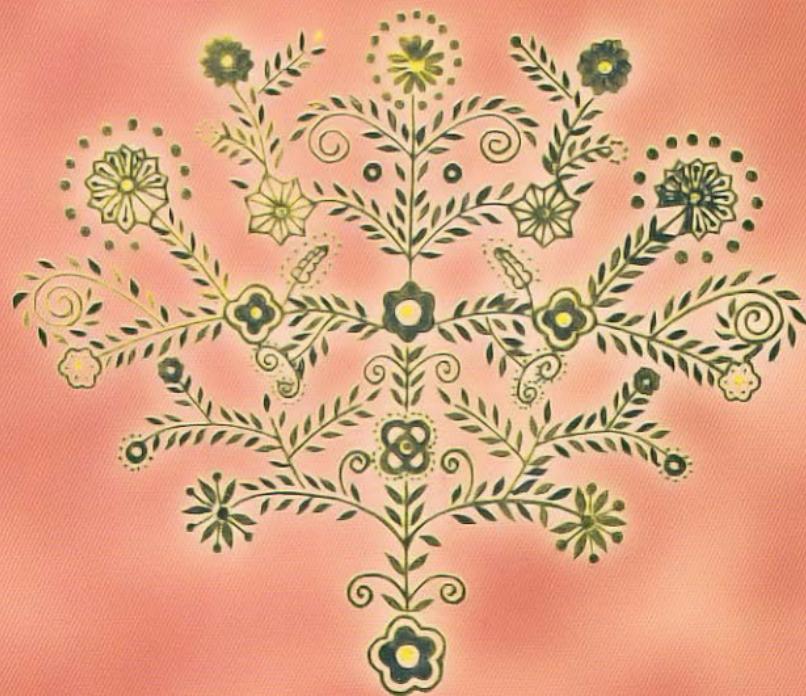

Не обірвется
кити життя

Фундація дослідження Лемківщини у Львові
Калуська міська громадська організація ВУТЛ

*Не обірветися
нитка життя*

Збірник творів

ЛЬВІВ
СПОЛОМ
2009

У цьому виданні зібрані поезії та невеличкі спогади про одне із сіл Лемківщини. Це – фрагмент історії, на жаль сумної, трагічної.

Крім цього читач познайомиться із віршами, в яких відображене сучасне життя, звичайні людські почуття, любов до родини, до своєї землі.

Автори:

Володимир ДРАНЬ

Іванна ДРАНЬ

Василь ТОМАЩИК

Ольга ТРОЯН

Дмитро ІЛЬЧАК

На першій сторінці обкладинки –
Традиційна вишивка лемків „Дерево життя”

На останній сторінці обкладинки – "Лемківська витинанка".
Автор – Я.Батюк, Чортківський р-н, Тернопільська обл.

ISBN 978-966-665-550-2

© ФДЛ у Львові, 2009

©Калуська МГО ВУТЛ, 2009

© В-во “СПОЛОМ”, 2009

Володимир
ДРАНЬ

Поезії

Про автора

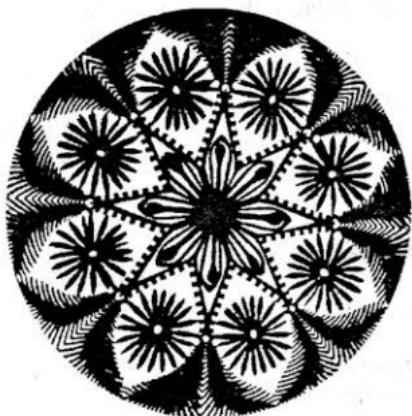
Володимир Миколайович Дрань народився 22 липня 1934 року в селі Святкова Великій Ясельського повіту Краківського воєводства на Лемківщині в досить багатодітній сім'ї із п'яти дітей. Дід Дмитро із-див на заробітки до Америки, а потім займався торгівлею худоби і прикупив до маєтку ще трохи пая і лісу. Батько був поштарем, а потім агрономом, виписував багато літератури і впроваджував новітні методи господарювання, придбавши для цього весь новий сільськогосподарський інвентар.

Навчався Володимир успішно, бо мав дуже добру пам'ять. Закінчив школу, ремісничє училище, технікум й інститут, здобув будівельну спеціальність і все на відмінно, з грамотами і відзнаками. Працював теж успішно, його поважали і цінували. За 52 роки трудової діяльності тільки 5 разів міняв місце роботи. Працював електромонтером у м. Словянську тодішньої Сталінської області. Згодом - майстром виробничого навчання в РУ-4 м. Калуша. Потім - начальником технічних і кошторисно-договірних відділів у Будбанку, відділі „Діпромісту“ і тресті „Калушміськремонті“.

Володимир Миколайович має дуже веселу вдачу і всюди, як кажуть, був душою компаній. В праці, як більшість лемків, зайнятий, тому і сповна виконав християнський обов'язок: побудував дім і то переважно власними силами, як кажуть господарським способом, посадив сад

біля хати і на дачі, виростив і дав вищу освіту двом дітям: синові і дочці. Попри основну і домашньо-господарську працю бере активну участь і в громадсько-культурній роботі: був одним із організаторів Калуського товариства „Лемківщина“ і першим його головою. Був активним учасником українського ансамблю „Берегиня“, для якого скоригував і осучаснив різдвяний вертеп. З ним ансамбль успішно виступав по районах і селах Івано-Франківської області. Зараз є основним членом ансамблю „Студенька“ і як досконалій знавець діалекту Яслівсько-Торчицького повітів складає і виконує вірші і гуморески, а також редактує „суржикові“ вислови в нових співанках, які готуються ансамблем до виконання. Крім того агітує, кого тільки може, для поповнення ансамблю.

З повагою Федір Лабик

Вовк и ягня

байка

Просты люде добрі знate
 З кым Вы г жытю справу мате
 То бюрократична влада
 Для бідних людий то загвада
 Бо хто при владі то ест няньо,
 Аджи сямый гвупый Ваньо
 И пан Иван з простым Иваном
 Робит, што вовк робит з бараном.
 Хто што має лем позерат
 И скоренько скору здерат
 Барз од давня тото быво
 И до гнес ся не скінчыво
 Давні про то писав Глібов
 И я Вам буду ту повідав:
 На світі давні так ся чынит
 Перед выщым нищым все ся згынат,
 Хоц меньшый більшого и не рушаг,
 А більшый все го б'є, ци кусат.
 И по хырбеті го бухляпче
 Тот юж негами ледво плянче,
 А він го товче и трясе завзято,
 Жебы од нього штомсі сой взяти.
 Грубый тонкого як притисне,
 Тот спустит дух, ани не писне
 При тім го б'є и в хвіст и в гриву
 Зато же має більшу силу.
 Жебы Вам приклад з того дати,
 Якоси кінці поховати
 Мушу думати што повісити,
 Яку Вам байку розповісти.
 Якоси г літі, якраз гводне
 Скажало ягня неголодне
 Та ищи глупе, бо молоде
 Захтіло ся напити воды.

Лем до рікы ся допало,
Воды нич не скотуваво.
Смотрит, а ту зовсім близко
Суне до нього вовчиско.
Такый страшезный и величезный
Ягня дістало страх моцезный:
Юж ни п'є, ни не пасе
Стойт бідне, лем ся трясе.
Бо вовк ся все ту чув, як цар,
Як поліційный комісар
И жебы мати більшу зліст,
Бо зачув юж ягнячу кіст,
Кричыг: „Ты нашто сучый сину
Привлік ся ту г мою долину?
Ту каламутиш берег мій
И пхаеш ніс паскудныі свій
Г туту мою чисту воду
И робиш мі страшенну шкоду.
Ты знаш што я ти мам зробити?
Як муху мушу задусити!”
Ягнятко чысто збараніло
И забечало так несміло:
„Водиці пане я не збурив
Бо м ицы носа г ню не вштурив,
Як бым и вштурив, то яка шкода
Кой г домі од Вас тече вода?”
„Што я ту чую за фафраня
Отакаль ся втяло таке барапя
Ты мі ся втяло таке барапя
Ты мі ся здае и позагвони
Дратував берег з той стороны”
„Пробачте, позагвони я не шкодив
Бо ицы ем ся и не гродив!”
То брат твій, нянью або стрыкы
Робили сте мі шкоду вшыткы”
Я не мам брата и стрыка нее
Хто з нас зробити міг таке
Мы маме вовку, маме мовоко
Ци того хпаво пану г око?”
„То што выходит я чибаню
И шкоды нее, а я тя баню
Што ты за птаха – ты ягня,

А може істи хочу я
И либо́нь не знам ты бортаку
Од вас згрызоти я мам яку
Пастухы, пси и ушычярі
Выштків ворогы вы мої.
Од Вас мі юж ту жыття нес
Вы бы и скору з мене здерли,
Лем якбы сте мя в кут приперли
Не вам гвултаком про то знати,
Чым я мам гнескы обідати
Раз ты зачаво варчулити
То юж тя мушу задусити"
И нешто му про тото знати,
Же деси плаче ягняча мяті.
Бідна уця най сой бечыт
Як г люд рыба най ся пече
Задусив, бо він не іст травы
Він вовк – він пан и конец справы
Мораль: як ес ишы ягня мале
И без кочыв на голові
Жебыс довге жыття мало
Не пхай ся в зубы вовкові
Хыбаль мож з друзийом уйка
Што для вовка має кульку,
Або деси «вгорі» руку волхоту,
Што може вовка за карка добрі вомяти.

Самотня лемківска черешня

Ми мали на Верхніх Стаях поле
З Грацоњом межували *22*
І кожен газда, як камынь виоре
На горбку на межі складали.

1776 Століття було тій купі каміння,
Щей праціди його складали
На хати і певниці брали з ріні
То щом із цим робити мали?

1776 *1774*

Прижилася черешня поміж цим камінням
Сама зросла, ніким не посаджена
І міцно в землю вросла камінням
Біла – весною, літом – розкішно зелена.

Висока, широка росла в каміннім мурі
Немов цілі дерева – то її конари
Столітні перенесло громи й бурі,
Минали її лихоліття і пожари.

Й сусіди між собою мирно жили
Ніколи не сварилися нівроку
Плоди черешні по-правді ділили:
Рвав кожний зі своєго боку.

Хоч самопосаджена була з роду дички,
Які черешні вона дарувала!
Солодкі наче мід, аж пальці липли
Кожній людині, котра їх зривала.

Червоні й жовті бочки мали
Чомусь бількою її називали
Багато людей черешні куштували,
Бо від дідів і ще про неї знали.

Хоч кожен і своїй черешні мав
І половину об'їдали птахи і вороння,
Цю, мов приглянеш кожен кощувати мав,
Щоб набрати сили і здоров'я.

І ласували нею дорослі і діти,
Ну хоч би хто галузочку, зламав
Всі були мов справжні Божі діти
Кожен природу як святиню шанував.

Черешні ті, мов цілюща криниця
Зі смаком й запахом якимось незабутнім
Бо в ягодах тих кров землі, а не водиця
Живий зв'язок минулого з майбутнім.

Плоди живило сонце цього року
Коріння ж пило соки давні,
Мов віддавали нам з своєго боку
Краще, що мали предки давні,

Та лемків вигнали з рідних осель
Лишили свої гори, поля і черешню
І не змогла черешня жити без людей
Ждала їх ждала і висохла сердешна.

Минуло більше під століття
Заїхав я в своє село
І глянула на мене мов жебрак з лахміття
Пустка, немов села і не було...

І з сумом я пішов на Верхній Стой,
Щоб привітати хоч черешню давню
Де лазив я малим мов в Райськім гаї
В далекій молодості давній.

Я став як вкопаний, не міг впізнати,
Як і колись на тім горбку стояла
Змінилась так, як моя мати
Як в деяносто п'ять літ помирала.

Прийшла ж вона квітуча крізь століття
І дід і батько мій її такою знали
Щорік від ягід гнулось її віття
І з вдячністю усі їх споживали.

Тепер її конари повсихали
Здіймались в небо, немов материнські руки,
В якої діти молодими повмирали
З благанням до Бога з розпуки.

Від близкавиці у стовбури шрам
Довкола обросла тернина
Ще на конярах то тут, то там
Густі молодники і десь-десь ягодина!

Зірвав одну, попробував, о Боже!
Терпка, гірка, що то за смак
Чи ж та сама черешня, а чи може,
Тут нову кістку кинув блудний птах.

Та ні, вдивляюсь, та сама така висока
Велична, як і була повна сил
Нема господаря – садівника
З котрим від роду жили,

Що би сухі гілки пообрізав,
Молодники попрорідив,
Колючі терня позрубав
Й коріння чимось підживив.

Виходить, у дерев, як і в людей
Є спільна зв'язаная доля.
Осталась сиротою, як вивезли людей
Стойть серед занедбаного поля.

О Лемківщино! Що з тобою пороблено
Ти мов черешня ота одинока,

Знищена Ти вже в час повоєнний
Беззахисна Ти була одинока
Бо Україна сама загнана була в «кошару»
Америка чи Англія хитрі й лініви
Після всесвітнього пожару
Недуже думали про справедливість:
Ділили світ на сфери впливу,
Лиш ненаситні користі шукали
А що в констаборі – союзі Україна гине
Робили вид, що цього не знали.
О Господи! Ти всемогутній й справедливий
Ти твориш долі найменших племен
Зроби, щоб ми відчули твою справедливість
Зніми тягар всіх схиленіх рамен.
В сумлінні сильних роз'ятри ту мить,
Коли у слабших усе відбирали
Нехай та кривда їх пече й болить,
Щоби ніколи більш не грабували.

Шістдесят років по вигнанню

Того літа быв ~~жм~~ в Святкові
На обиєстю своім
Там юж жынот газды новы
Назвав ём го моім,
Але што там тепер мое:
Збоку стоїт чужа хыжа
И позерат на мяя,
Як звірина хыжа.
Просили зме ся х того газды
На стодолу ночувати, –
Не пустив нас, же будеме
зостав
Сіно му топтати.
~~зостав~~
Нестояв ём на нашім пляці,
Де лем ~~стоїт~~ з пеца горбик,
Як бы на старім теметі
Занедбаный гробик...
А ту быво наше жыття
И я ся ту гродив,
По глиняні, потім з дощок
Підвожі ём ходив.

Слізы в очах заблещали
Хыжа мі ся привиділа
Така, яку зме лишили
Стріха з бантів, стіна біла

Вшытко то то в оці міню *В овсі мечті твої*
С памніти ся проявиво,
Як би г дакім дивнім кіні
Мі ся прокрутило.

Народ 1
Виджу вшытко в середині
Сушню, пецок, горці миски
Постіль, заголовки на перині

И выражні вшытко збліска.

Фамелійный стіл єм видів
Бо зме з собом го не взяли,
Лем никто за ним не сідів,
Як зме все за ним сідали.

Стояв х кухни під видом,
На нім обрус подотняний
Так все на Різдво ~~выглядав~~
Зерном ~~фасыпаный~~.

Страв дванадцет нашы мама
На стіл подавали,
Жебы зме так цілый рік
Стіл богатий мали.

На Великден ~~на нім~~ била паска,
Шынка и кобаса.
На кermеш за ним сідала
Вся родина наша.

На стіні над ним образы
До них Богу ся молили
Кождый ден, як на вечерю
Вшытки ся сходили.

Хоц на дворі было літо,
Mi ся зима припімнула,
Bo г зимі робота більше
В хыжы ся робила.

И вшытку м роботу відів,
Яка товди ся робила:
Нянько, мама, бабця, дідо –
Кажде штоси там робило.

За пецом стоїт виядло,
Коло нього снувальниці,

Під виглядом стоят кросна
Гвер-гніз ходят ничельниці.
Мама бердом все диркали,
Бабця істи рыхтували,
Дідо тихо скубли вовну,
А няньо ей пряли.

Не відів єм срибла, злата,
В середині бідно було,
Але дорожче от злата *зі сріблом*
Тепло рідной хыжы було.

Зробив мі ся жаль на серци
За тым вшыткым, што страчено
И самы з очый потекли
Слези гірки и солены.

Хуша м до очый приложыв,
Жебы сызы постерати
И як ся взяли, так зачали
З очый образы щизати...

Вшытко щезво и нич нес:
Нее діда, ни бабуні,
Лем ся серце тяжко біє *дуб* *???*
И чогоси дзвонит в усі.

Дзвониш, як віщував Дзямба, —
Же так мусит бути *б'єт* *вс*
Не суджено дідам - няням
Назад ся вернути.

Хыбалъ діти, або гнуки
Будут приїжджати
На місци дідовой хыжы
Землю цюлувати. *з'ялувати*

И мі ся нич не лишило,
Лем єм землю поцюлував
И для дідовой могилы
мішочок ей напакував.

Прошай плячу, де м ся гродив,
Прошай рін и загорода
Ту ся няньо мій наробив
Вшытко, як бы взява вода...

Лемківська бесіда

Прекрасна єст Українська мова
Каждый лемко ма єй знати,
Нич не гірший єзик польській
И ним мож гадати.

Але я єм лемко хпертый
И знам з діда и прадіда
Быва, єст и мусит быти
Лемківська бесіда.

И хоц она споріднена,
Діалектом ся называт.
З чым людина єст гроджена
Най ся того тримат.

Бо лемківська бсідоњка
Має свою красу
И єй не стратила
До гнешнього часу.

Хоц лемків розпорошили
То быв бы нам страшный гріх;
Як бы зме бесіду забыли
И думали, лем про бріх.

Як бы за нашої памяти
И за нашого поколіня
Пришло чисто до затраты
Лемківской бесіды коріня.

Зберайме ся х товариствах
И на Ватрах в Ждині
По лемківски бісідуме
Х кожді лемківскі родині.

Не ганьбме ся людий фальшивых,
Што ружны бесіды знают
А той, што іх мама вчyla
Чом си ся встыдают?

Бо ся трафит и ім стати
На лежачы граблі,
Што поможе ім згадати,
Же то псякров, граблі!

Лем ту єст така проблемка
Як під нігтьом скалка,
Бо перше х каждого лемка
Быво наша спільння джявка.

На свої землі бесіда
Жыва и ся розвивала
Пришла от сусідів біда
И нам вшытко одобрава.

Горы, лісы обдобрали
Хыжы, потічки, долины
И по Світах розмитали
Вшыткы лемківски родины.

Границі нас не обходят
Мы іх не рушаме.
Для свойой бесіды землю
Назад мати мame.

До потомків ся звертаме
Злых людий, што нас скривдили
Вернути нам одобране,
Найдете в собі сили?

Бо з сыроты здерты лахы
Не загріют Вас николи
Лемкы юж осирочены,
Тото нас барз болить.

И будеме по свойому
Свою землю обробляти.
И як колиси по свойому,
Співати, бесідувати.

Бо дуже молитов до Бога
Нашы лемкы одчытали.
От сея просиме Бога,
Жебы наше нам oddали!

Потічки – потічки

Мала и найбільша річка
Зачынают ся з потічка,
А потічки воду зберают
З потічків рікам ей oddают.

Течут они тісячами
Горами, лісами,
Попри людську радіст, горе
Конец пути то ест море.

И змыват тата водичка
З каждого нашего личка
И піт і слізы солены,
(Певні за то моря солены).
И каждый напевні знає,
Же вода и жыття дає.
Де нее води аны роси
Там нич не жые и не роснє.

Бо водичка кров землі
Таку силу має,
Процвытаючи народы ті,
Хто ёй вдосталь має.
Лемки свої горы мали,
Безкidy низеньky.
И там вшытко свое мали
Лісы и студеньky.

Я запамятав од маціцка
Наши лемківськы потічки,
Бо зме з потычків вод пили
Як по ягоды и грибы ходили.
Потічку, потічку,
Мали чисту водичку
Бо тече зо студеньky
Чиста и свіженська.

И в спеку твоя водица
Остра і крижана,
Якбы з губокой криниці
Тілько што набрана.

И так пить тя давава
Ліпше, як солодка вода,
Як би собі чары мала
Для старших и для молодых.

Бо не тіко спрагу пить
Она задовільнювава,
Силу жыти и робити
Она додавава.

Штороку як іжджу на Ватри
И до Съватковы на Леміквицыну
Як ся вертам, то мушу набрати
З потічка воды, хоч фляшчины.
Жебы жені и дітам дати
Тіж той водички ся напити,
Вшыткым родичам могилы взятии,
Як съватом водичком покропити.

Собітка

Зо вшыткіх съят, што ся съяткувало,
Найбільше Яна ся памятаво,
Бо було серед теплого літа,
Як пастушыли по горах діти.

Великий оген запаляли,
Што го собітком называли,
Повідали, же то ищи од поганів,
Але палили го и давні християни.

Для дітей то було барз весело.
Змагали ся чыя більша ня ціле село.
Як ся взімі лісі підчищало
Конары на купы ся сквадало.

На вибранім найвищім місци
Зберали пастухы тото ріжджя,
Як худобу в стаянки позаганяли
З цілой округи до гурту ся зберали.

И собітку запалювали,
Своі меринді розкладали
Таку частину сой робили.
Раз в рік так ся бавили.

И були танці и съпіваня
Од гріхів в огни очищаня.
През оген перескакували
Гріхы в огни спалювали.

Былы такы місця собітковы
На штыри стороны од Съятковы,
Де на Ивана ся забавляли
И до весіль ся парували.

Під Помірками, під Марешком,
Під Коляніном и під Острешком,
На Кшенджых вершках під Чертежом,
На Вершку и під Угерезом.

На другий ден ся в селі зберали
Каждый свою собітку выхваляли –
Чыя найбільша, кілько горіла,
Што ціле село ей віділо.

Вшиткы довго тото съвато памятали,
Старши пастухы палюнку куштували.
Така давня традиция была
Тепер жаль, бо юж ся гет забыла.

Нес худобы, зникли пастухи,
Нес забавы дітчай віхи.
И деси пропали тоты святы духи,
Што в огни выпалювалы гріхи.

Катюзі по заслузі

Вовк на уці зубы точыв,
Але сам до пастки вскочыв,
Підгрюб ся під стаянчыну,
Заліз зводій в середину.
Зжер барана – бріх росперло.
И тото го г дірі сперло
Фиркат лабами, аж фручыт,
Але лем ся дармо мучыт.
Так го заклиныло г норі,
Раны надер сой на скорі.
Ни наперед, ни до заду вылізти не може,
Аж до рана сой нияк помочы не може.
Пришов рано пастух в стайню
Сліды розбою роззерат:
„Што то ся ту гночы стало?”
З діры зад вовка вызерат!
Скоро в руки вхопив вилы
И тілько што лем мав силы
Вовкови до заду фштурив
Вовк юж ся не обатурив.
Жвіры сут и меже людми
Ім належыт ся так само,
Хто з ближнього задерат скору, –
З нього вартат здерти скору.

Гонтар

Ой гонтар, я сой гонтар
Нашкіпав ём ялици
Настругав ём з нього гонтів
Поскладав іх в купиці.

Тісячку єм наскладав
И повюз до Горлиців
Там купців таких глядав,
Хто файну ма дівицю.

Купців таких не было,
Не міг ємнич продати.
Поіхав єм по селах
Діравый дах глядати.

Думам, де дах діравый,
То треба го латати
И певні я там праві
Зможу гонты продати.

Ззыбав єм таку хыжу,
Стріха цілком дірава
И стоїт перед хыжом
Дівчына крас чорнява.

Я став ся звідувати,
Ци гонтів Вам не треба,
Бо таку стріху мате,
Што през ню видно неба.

,,Я бым гонты купила,
Лем не знам прибивати,
Же бы ище ся згодили
Діры позабивати.

Як бы ище ся лишили
Г нас переночувати,
То заран бы сте могли
Зрано би дах лататы”.

Я лишыв ся и згодив
Набиты бани новы
И тілько што м заробив
Невісту крас няньовы.

Весільне

Споконвіку на Вкраїні
Це весілля звалось,
Коли з двох чужих родин
Нова сім'я появлялась.

І оце священне дійство
Гостиню зачиналось,
Де громади двох родин
В єдину зливались.

Від напитків і наїдків
Столи вигиналися.
Мед наливки і горілки
Дружньо споживалися.

Отак козаки гуляли
І цілим селом селяни
В справі цій не відставали
Майже всі міщани.

І нищились поросята,
Бички, риба й птиці
І при тім меже гостями
Не було дуже різниці.

І пив собі хлоп чи пан
Тай падали під лаву
Оба, мов простий Іван
Однакову мали славу.

Лиш шляхта чи дворянство
В тім сильно відрізнялись,
Закрито паразетичне панство
Здальніх округ збиралось.

Зараз трохи інший стан,
Різні статки люди мають
І весілля цілим селом
Разом вже не гуляють.

А скликають лиш з родини,
Друзів з місць робочих
Й начальників меже ними
До гостин охочих.

Столи з шиком євроазіатським:
Торті, пляцки і копчення,
Все з запасом варіацьким,
У кого яка кишеня.

Та все ж винятки бувають:
Є, що шанують всі звичаї,
На стіл все в міру накладають,
Що було споконвіку в Краї.

І тут в нашему випадку –
Правдива злota середина,
Усе від самого початку
Прекрасно створена гостина.

Чим земля наша багата,
Все тут нині маєм.
Тож батьків і молодят
З цим святом вітаєм.

Батькам за їх тяжку працю
Від усіх уклін низеньких,
Молодим життєвий шлях
Зичим чистий і рівненський.

Хай любов, що Вас зєднала
Все життя триває
І як в першу Вашу зустріч
Таку ж силу має.

Щоб Ви любились і трудились
І все було з результатом,
Щоб не менше чотирьох разів
Ви стали мамою і татом.

Щоб Ви швидко багатіли
Матеріально і духовно
І, щоб все Ви здобували
Чесно, негріховно.

Але панове і пані,
Чого ми ся зібрали,
Що би ці столи прибрані
Нині ся не змарнували.

Випить й закусить охота
Та не можем пити,
Бо в черках така гіркота –
Мус посолодити!

І щоб все на міру стало
Молодят в нас двійко,
Щоб ся легше в горло ляло
Дружньо кричім Гірко! Гірко!

Іванна ДРАНЬ

Поезії

Про автора

Іванна Миколаївна Дрань народилася 14 червня 1947 року в м.Калуш Станіславської області (Івано-Франківська) в родині депортованих зі села Святкова Велика Ясельського повіту Krakівського воєводства (тепер Польща) Драня Миколи Дмитровича і Дрань Олени Василівни (з родини Хомиків).

Вона була п'ятою, наймолодшою дитиною у родині. Все своє життя прожила у Калуші, тут закінчила школу. Після закінчення Харківського інституту інженерів комунального будівництва повернулася працювати до Калуша. Спочатку, два роки інженером Нормативно-дослідної станції комбінату „Івано-Франківськпромбуд”, потім п'ять років інженером-економістом БУ №6 тресту „Хімметалургбуд”.

Тридцять два роки свого трудового життя віддала гіганту хімії Прикарпаття – Калуському хіміко-металургійному комбінату, який з часом став концерном „Хлорвініл”, потім ВАТ „Оріана”.

У 2001 році, з приходом російського інвестора „Лукойл-Нафтохіму”, на базі ВАТ „Оріана” було створено ЗАТ „Лукор”, який в 2005 році реорганізовано в ТзОВ „Карпатнафтохім”.

Двадцять років, аж до виходу на пенсію Іванна Миколаївна працювала в планово-економічному відділі управління ЗАТ „Лукор”.

*Лемківщино, отча земле,
Краю рідний мицій,
Пам'ятають тебе лемки
Навіть у могилі.*

*Лемківщино моя мива,
Чом Ты так далеко?
Ци с даколи сой мишліва,
Же тя лишат лемки?*

Лемківська кривда

Прийшла війна в рідні гори
В Лемківщинутиху.
Внесла в кожну хату горе
І під кожну стріху.

Страх і слізози панували
У селах лемківських
Куди дітись, де сковатись
Від німців і руских?

То женуть окопи рити,
То для війська прати,
У Німеччину, щоб німцям
Життя будувати.

Бідних лемків розігнали
По світу цілому,
А, як тільки їм вдавалось –
„Вертали додому”.

Біда нова вже чекала
За кожним порогом,
Бо в далекий світнезнаний
Чекала дорога.

Бо давно вже „мудрували”
Люди злі й недобрі,
Як забрати в лемків ліси,
Землю отчу й гори.

А тих, що якось лишились,
Чекала розправа —
Страшна, люта й безсердечна,
„Вісла” називалась.

Серце з болю заходилося,
Як село лишали.
В ньому хату, церкву, цвінтар
Звірам на поталу.

I лишились пусті села
У цвінтарній тиші.
Навіть вітер невеселий
Й хліба не колише.

Плаче рілля неорана,
Вже й сади не родять,
А по луках й сіножатях
Лише вовки бродять.

Прийшли ліси в гірські села,
Заросли стежини,
Загороди, сади, поля
I обійстъ руїни.

У лісах тих сумних й темних
Навіки лишились
Покинуті й занедбані
Праотчі могили.

Хрести впали й почорніли,
Вже їм не стояти.
А чи зможем без хрестів ми
Святі місця знати?

I ніхто на тих могилах
Хреста не поправить
I за душі наших предків
Свічку не запалить.

І повік не віднайти нам
В лісах тих дрімучих
Могил предків наших славних –
Місць святих й болючих.

Ми для всіх них зачинили
Небесні віконця.
Замість хрестів граби й буки
Тягнуться до сонця.

Шість десятків літ минає,
Як довга дорога
Закінчилася східним краєм,
Де біль і тривога.

Все тут інше, не як „дома”:
Вітри злі, колючі,
Замість лісу – лісосмуга,
Хоч землі родучі.

Замість гір тут – терикони
Й вітри-суховії,
Небачені чорноземи
І посухи злії.

Лютий мороз тут зимою,
Сонце й спека влітку
І вітер, вітер, вітер...
Він дме без зупину.

Де ж ви наші рідні гори,
Чарівні Бескиди?
Де ти, віltre прохолодний?
Де студені води?

Де травичка шовковая?
Де квіти пахучі?
Де повітря, настояне
На зіллі цілющім?

О, чому ти так далеко?
Як тебе вернути?
Плачуть очі, бо нелегко
Рідний край забути.

Більшість тих переселенців
Вже у Божім краю.
Чому ж далі болить серце
І жаль його краї?

Де шукати відповіді
Н авсі ці питання?
Чи здійсняться коли-небудь
Лемків сподівання?

Хто пробачення попросить
За ту люту муку,
Що зазнали гнані лемки,
За їх біль й розлуку?

Бо не всі ті повмирали,
Що те зло чинили
І на „прю” народ з народом
Радо виводили.

Страшний злочин – відібрati
В людей Батьківщину!
Чом не змусять тих злочинців
Виправить провину?

Вертаються всі народи
На землі праотчі.
Нас не бачать, нас не чують
І знати не хочуть!

Не ми винні, що так сталось
І не предки наші,
Але вірю – святу правду
Нащадки побачать!

Про Святкову Велику, святков'ян і нашу родину.

Вздовж річки Свіржівки – Святкова Велика
Чарувала гори своїм чистим ликом.
Колянин, Магура їй пісні співали,
Угерес, Кичера стиха колисали.

П'ятсот літ в нім лемки жили-газдували.
На своїй землиці тяжко працювали.
За часи минулі були мор іголод,
Дві війни жорстокі, повені і холод.

Щоб люди не були духовно голодні –
Збудували церкву (стоїть по сьогодні).
Там в неділю, свята Господу молились,
Як було весілля гарно веселились.

Щоб в святковій діти мудрими зростали,
130 літ тому школу збудували.
Найбільше розквітли школа і Святкова,
Як в село приїхав Жвірик – вчитель новий.

Дівчата і хлопці у хорі співали,
А влітку у свята фестини справляли.
З'явилася читальня, кооператива.
Громада Святкови піднялась, ожила.

Тільки того щастя не надовго стало.
Поляки Жвірика із села забрали.
Потім біда нова – війна прийшла в гори.
Принесла в Святкову розруху і горе.

А як закінчилась, не дали піднятись,
Змусили в дорогу святков'ян збиратись.
Квітень. Поле кличе лемків веснувати,
„Яструби” в пагонах не дали орати.

Пройшов місяць травень в страху і тривозі,
Ніби ще у дома, а ніби в дорозі.
Їздили по селях у пагонах „друзі”,
Плели небилиці, як добре в Союзі.

Звозили до Ясла лемківські родини
На переселення аж до України.
Та не всі хотіли до „нового раю”,
Воліли лишитись в своїм ріднім краю.

Татові „помогли” рішення прийняти,
Як прийшли до хати стола порубати.
Взялися за двері, і їх порубали,
А потім із вікон лиш тріски зостались.

А як нема стола, то й печі не треба
Її розвалили – попіл аж до неба.,
А як відходили, то стрілили в комин
Татові до смерті був то тяжкий спомин.

Аж тоді наш тато впряг в воза корови,
Склав діти, пожитки, поїхав з Святкови.
Іхала остання із села Святкова
В світ чужий, незнаний родина Драньова.

То був місяць липень, а рік сорок п'ятий
Зі слезами Святкову мусили лишати.
В Ясло – „товарняки” і довга дорога
Далека, незнана, де страх і тривога.

З вагонів дивились, як люди жнivують,
Годину погожу дарма не марнують.
Приїхали, врешті. Вагони до Збруча
Картина довкола змінилась разюче.

Стогів, копиць мало, земля майже гола,
Н а такій і голку не згубиш ніколи.
Дивували лемків ці поля безводні,
Щось на них шукали корови голодні.

Вінниця. Загнали поїзд на стоянку.
Ринок, а там жито продають на склянки!
Тепер вже широко очі всім відкрились
Навіть тим, що досі трохи бадьорились.

Моляться лемкані: „Боже! Що то буде?”
Ніхто з них не зінав ще який „рай” здобуде.

Один „рай” в Донбасі: шахти, терикони,
Очі випікають лиш сльози солоні.

Другий – Миколаїв: поля води просяять.
„Де трава зелена?” – лемкані голосять.
Розкидали лемків: в село три родини,
Нехай обживають південь України.

Так само в Донбасі у краю шахтарськім –
Нехай ся вправляють в труді пролетарськім.
Шість тижнів в дорозі – і наша родина
Дісталась, нарешті, сходу України.

За вікнами Харків – радянська столиця
І вітер гарячий обпікає лиця.
Ще далі. Ось Заньки – кінцева зупинка,
А місце життя – то село Геніївка.

Село чималеньке, тисячу дворів мало
Із Карпат переселенців з страхом чекало.
Влітку було добре, хоч горячо дуже,
А прийшли морози – очі плачуть з стужі.

На вітри морозні нема одежини,
Ані у дорослих, ані у дитини.
Тому в селі люди дуже дивувались:
„Нашо тії поляцюри” в капелюхи вбрались?”

Що на ті морози капелюх „із перком”?
Вітер ріже вуха, ніби гострим серпом.
Стужу ту зимову ледве пережили.
Щодня, щогодини Господу молились.

Струмки розбудили німоту зимову,
Весна красна і розкішна, нарешті, прийшла.
Душа хліборобська спішить на розмову
До землиці, що чекає зерна і тепла.

Все завеснували, тішилися сходам
З надією, що з них буде добрий урожай.

Милувались влітку садом і городом
І...лишили свою працю й слобожанський край.

Ніvnі. Хотіли вернути „додому”
Думали, що їх поїзд туди повезе.
Приїхали в Калуш до пустого дому
Без дверей і вікон й лишились „на все”.

Тут нас не хотіли, тут нас не чекали.
Гірку чашу в цьому місті випили до dna.
В наймах працювали, спин не розгинали,
Цілий день пшеницю жали за горня зерна.

Мама – жінка ставна, вправна до роботи,
Цілий день копала бульбу за шість картоплин,
А дома чекало п'ять голодних ротів –
Не могла забути до смерті жаху тих картин.

Довго батьки жили, Вкраїну любили
До кінця хотіли знати: „Що длі буде?”.
Всіх цих п'ятдесять літ Святковою снили.
В снах були на Лемківщині, а більше ніде.

Вже давно немає наших батьків з нами,
Вже давно вони скінчили тяжкий земний шлях.
Тепер їм не треба віз із паспортами,
Щоб побути в своїх рідних лемківських краях.

Боже! Подивися на лемків страждання
І на сльози Лемківщини без дітей своїх.
Хай збудуться їхні вічні сподівання,
Хай повернуть в край свій отчий і до отчих стріх.

Лемківска бесіда

Лемківска бесідо,
Як потічок течеш.
Мудріст прадідівська
В твоїх вічних речах.

Ци до свого дому
Ще вернеш даколи?
Ци будеш в чужому
Перекотиполем.

Пропаде дерево,
Як нема коріня,
Не лишит по собі
Доброго насіння.

Лем в пісні лемківській
Ще можеш застати,
Як діти і внуки
Їх будут шпівати.

Лемківска бесідо,
Мій жалю, мій болю,
Буд з нами, жий вічно,
Не гмерай ніколи.

През мамы

Летит наше житя
Рокы за роками.
Хоц вже з-ме не діти –
Все нам треба мамы.

Дашто ся звідати,
Штоси оповісти,
Або просто собі
Коло мамы сісти.

Погваскати руки
Тверды, з мозолями,
Ци ся притулити
До мамы губами.

Давно тото быво,
Трудні го забыти,
Нема в світі сивы
До того вернути.

Давно нес мамы,
Ще давніше тата.
Для мене зостава
Лем порожня хата.

За далеки горы
Сонце ся скривило...
Як тяжко през мамы,
Хоц я о тім знава...

Червнева пісня

Важкий день червневий
У згадці зринає
Сумний він, скорботний,
Жаль серце стискає.

Затьмарилося сонце,
Навкруг спохмурніло,
Не плачуть вже очі
Й душа спопеліла.

Настав день прощальний,
Останній вже ранок.
І з братом обое
Ми вийшли на ганок.

І раптом... спів дивний
До серця долинув –
Чарівний і ніжний
Душі біль поглинув.

Зворушлива пісня
Із саду лунала.
Це так – ніби мама
До нас промовляла.

То був її голос
Синь неба – то очі,
Зблиск сонця – усмішка,
А вітер – рук дотик.

В очах розвиднілось,
В душі посвітліло.
Лід в серці розтанув
І серце ожило.

Спів пташки чарівний
Все в червні лунає.
Це знов – ніби мама
До нас промовляє.

Тонкий пташки голос,
Зворушлива пісня.
Це так – ніби мама
Із вічності вийшла.

Наступного червня
Знов будем чекати.
А може, та пташка
Ще буде співати...

День Матері

День матері знов вернувся
В нашу Україну,
Ніби ангел душ торкнувся,
Воскресив руїну.

Мати – кожного початок,
Життєва основа.
Ми з'явились в цьому світі
Від її любові.

Почалась ріка глибока
З дзвінкого джерельця.
Ми прийшли в цей світ широкий
З жару її серця.

В Україні з давен давніх
Матір поважали.
Навіто словом цим чудовим
Рідну землю звали.

Вчить всіх Заповідь Четверта
Батьків шанувати,
Як хочемо в цьому світі
Життя добрє мати.

За життя батьків жалійте,
В скруті помагайте.
За любов святу батьківську
Добром віддавайте.

До мами

Мамо, рідна моя, пам'ятаємо всі
Сині очі і сиве волосся,
Ваші руки шорсткі, роботящи такі.
Все ви вміли і все Вам велося.

Все житя пройшло в праці з дитячих років:
Донька старша, невістка, вже й діти.
Все сильніша від всіх, Вас ніхто не жалів.
Не могли Ви й хвилини сидіти.

А тепер Вас нема, Ви лишили цей світ
З суетою його й марнотою.
Материнський лишили ви нам Заповіт:
„Діти, в мирі живіть між собою!”

Ми живем, як умієм, як серце велить,
Не все правильний шлях обираєм,
Бо крізь терни завжди шлях до правди лежить.
Ми знайдемо його – обіцяєм!

Батьківська вишня

Чому плачеш, вишне, білими слізами
Ще й досі сумуєш за тими гілками,
Що відчахнули льоди й сніговії
Зими, що минула, – посланники злії.

Не можеш забути, як в льоду стояла
І твоя верхівка землі досягала.
Довго так стояла, у панцир закута.
Таки доконала тебе зима лята.

Не пошанувала краси молодої,
Навпіл розамала до землі самої.
Тепер вже зосталась від тебе третина
Гірка твоя доля, доля-сиротина.

І тому так тужиш над дітьми-гілками,
Що не заквітують ніжними квітками.
Лежать вони досі і росами плачуть,
Бо вже свою долю в огні яснім бачуть.

Мені твої рани важко, вишне, бачить.
Мос серце, вишне, також з болю плаче.
Бо тебе садили мої мама й тато,
Щоб завжди була ти вишнями багата.

Не корись недолі, розправ віти пишно,
Радій зорям, сонцю і вітрові, вишне!
Буяй білим цвітом, згойть літо рани.
Даруй, як кров серця, вишні нам жадані.

I знов про вишню...

...Скорилась недолі та батьківська вишня
Маліють листочки і дрібніють вишні,
Тихо усихає, зостала третина.
Така її доля, доля – сиротина.

Мої побажання вишні – не здійснились,
Важкі її рани й літом не згойлись.
Лиш одну копійко слова наші варті
Тільки дія стане лиху на заваді!

Тому пам'ятаймо, слова – то половина,
Не замінить діло й накраща розмова.
Люди! Не гордіться пишними словами.
До Бога прийдемо зі своїми ділами!

Дорога

Знов землю розрили,
Де хата стояла.
Фундамент відкрили –
Ятрить давня рана.

Тут хата стояла,
Де я народилась,
Світ Божий пізнала,
Ходити навчилась.

Міцні були стіни
Родинного дому,
Стояли б донині –
Якби не дорога.

І треба ж так статись,
Щоб наша оселя
Завадою стала
Дороги тієї.

По долях промчала
Дорога пихата.
Цю битву програла
Моя рідна хата.

Вже вдруге свій дім
Довелось покидати
Зі слізьми на очах
Власноруч руйнувати.

Не стану бажати
І ворогу злому
В руїнах стояти
Колись свого дому.

...Багато літ потім
Дорогу минала,
Де слід наш родинний
В асфальт закатали.

Життя

„Не поле перейти –
життя прожить”:
Народна мудрість
нам гласить.

В правдивості цих слів
Переконався всяк,
Хто тільки зрозумів,
Що йде життя „не так”.

Нам знати недано,
Чом часто так бува:
Гіркий полин п’ємо –
Потрібна ж нам вода.

Причина саме внас,
Хоч гірко це призвати.
Боротись з лихом цим
Нам не потрібна рать.

Вже кожен мусить сам
Знайти той вірний шлях,
Де істина свята
Давно чекає нас.

Пам’ять

Десять зим без тата
Вже сім літ без мами
Пуста й сумна хата
З гіркими думками.

Ніхто не пильнує
Годинника ходу
Хвилин не рахує
До моого приходу.

Відчиню я двері –
Ніхто не чекає.

„Як справи, дитино?” –
Ніхто не питає.

І я не питаю:
„Як, Ви, матусятко?
Що їли, що пили,
Мое папулятко?”

В батьківській кімнаті
Оглушлива тиша.
Лиш інколи вітер
Фіранку колише.

Ці стіни не чують
Вже мови-розмови.
І тишу тут будить
Хіба гучномовець.

Тут спогадів вічність
Ta жаль від розлуки,
Біль серця і вірність
Ta крик від розпуки.

Тут правда молитви,
Тут біль покаяння,
Тут сповідь сумління
Й помилок визнання.

Печаль тут і пам'ять
Давно владарюють.
Ікони батьківські
За ними сумують...

Марусинці

У далекім гірськім краю
Милій Лемківщині
Народилася Марусинка
В великій родині.

Перша дочка – помічниця
Для мами і тата.
Добра, щира, справедлива
Душою багата.

Бог дав батькам більше діток,
Для тебе ж – турботи,
Бо завжди для всіх молодших
Ти була, як мати.

Пройшла війна рідним краєм
Сонце заступила
Нашим лемкам волелюбним.
Всіх розпорошила.

Хоч як тяжко, а лишили
Вітцівські пороги
Церкву, де Тебе хрестили,
Святкови дороги.

Далі була Україна:
Харків, Калуш, Мислів, Львів.
де не була Марусина –
Пам'ятала про батьків.

І тепер, хоч Ти далеко
Від нашого краю,
Кожне літо, хоч нелегко,
До нас приїжджаєш.

Марусинко! Перша наша
І старша сестричко!
Шле Тобі вітання Калуш –
Місто невеличке.

А у ньому Твої сестри,
Брати, їх родини
Не забули, пам'ятають
Твої уродини.

А тепер Твій дім в Полтаві
Там Твоя родина:

Муж – Аркадій Оленочка –
Єдина дитина.

В тому краї, де живеш Ти,
Не ті чреєвиди.
Не ті, як в Лемківщині,
Де гори Бескиди.

Хоч Полтава не столиця,
Але ж славне місто.
Хоча Ворскла не Лімниця
Вода в ній теж чиста.

Може, справді у Полтаві
Знайдеш, що шукала.
Може там щаслива доля
Ваша заблукалаю

Зичимо Тобі здоров'я
На „Многії літа”
Від близьких Твоїх любові
І весняних квітів.

Лелеки

Осінній жовтневий вже день надворі
І раптом почула: ”Кру-кру” угорі,
Дивлюся у небо, не вірю очам
Дві пари лелек я побачила там.

Чому припізнились у вирій, скажіть?
О, сили небесні, Ви їм поможіть.
І стало так важко мені на душі.
О боже! В дорозі Ти їм поможи.

Скажіть. Як мені вам полегшити шлях?
І слізи непрохані стали в очах.
Поглинула далеч тужливі: „Кру-кру”
Намарне дивлюсь знов і знов угору...

Дві долі

Долю добру і щасливу
Усі ждуть, шукають,
А недобру й нещасливу
В гості не чекають.

Де ж ти, добра і щаслива?
Чому забарилася?
А недобра й нещаслива
Без прохань з'явилася.

Нам би добру і щасливу
В хату запросити,
А недобру й нещасливу
Й близько не пустити.

Прийди ж, добра і щаслива
У нашу оселю –
Тоді стане життя наше
Щасливе, веселе.

Ти ж, недобра й нещаслива,
Уткай подалі,
Щоб про тебе, осоружна,
Не чули й не знали!

Свічка надій і сподівань

Свічечко тоненька,
Вогник твій тремтить.
Життя коротеньке
Миттю відлетить.

З Господрм говориш
Полум'ям ясним,
Рясні сльози рониш
У розмові з ним.

Ми в твій пломінь вклали
Бажання й жалі,

Господу послали
Молитви свої.

Донеси до неба
Світло сподівань,
Нехай обмине нас
Бездоння страждань.

Хай твій вогник сяє
Радісно в житті,
Надію вселяє
Щастя в майбутті.

* * *

Задивилося сонечко в дзеркало озер,
Розчесало кучері з білих хмарок-пер,
Засміялось радісно небу і землі
Теплим співом жайвора в степу вишині.

Відлітає літо

О літечко, літо! Куди відлітаєш,
Зеленим махнувши крилом?
Ми всі тебе любим. Чому нас лишаєш
І землю, багату добром?

Ти сонечком гріло ліси і поляни,
Дощами вмивало поля,
І вітром чесало ти ниви врожайні –
Раділа від того земля.

О літечко, літо! Чому відлітаєш
В чужий і далекий той край?
Ми так тебе любим! Чого так шукаєш?
До нас чимскоріш повертай!

Осінні мотиви

Нечутно і тихо підкралася мінь
В тумані сковала свій слід.

Поблідла, поблякла небесна вже просинь
І жовто-зеленим став світ.

Подвір'я в осінніх квітках потонуло,
Веселка на килимі тім.
Не знають, сердешні, що літо минуло,
Недовго пишатися їм.

Студеними росами ранки стрічають,
Не чутно пташиних пісень.
Лиш бджілки солодкий ужинок збирають
У теплий по літньому день.

Як в казці дерева і жовті й червоні,
Гордяться у пишній красі.
Замріяно й тихо стоять на осонні
У загадках про літні ті дні.

Стойть ліс осінній у тиші полоні,
Десь чути пастуший рожок
І тихе іржання на випасі коней.
В спустілому полі – димок.

Легкий порив вітру пробіг по узлісся,
Берізку він взяв у танок.
Зірвавсь і летить із кленової висі
В останній політ свій листок...

Осіннє

Бабине літо, бабине літо,
Ще гріє душу останнє тепло.
Грайливий вітер поніс павутинку,
Тільки ж ми знаєм, що літо пройшло.

Стоять в задумі кущі й дерева,
Тклю осіннє їх обняло.
Сумна вже мова лісу й діброви –
Вони ж бо знають, що літо пройшло.

Тремтить берізка зеленим листом,
Їй в парі з кленом так добре було.
Аж тут вже й осінь з жовтим намистом.
Невже топравда, що літо пройшло?

Пишні й розкішні барви осінні.
Дари багаті нам поле дало.
Та сумно серцю й душа сумує
О, літо, літо! Чому ти пройшло?

Вічний мандрівник

Човник місяця пливе
В небі дивнім вечоровім,
Стрітись зіроньку зове
В піднебесі волошковім.

Спробуй її відшукай,
Як шатро ніч розстелила
І все небо з краю в край
Зорями, як сріблом вкрила.

Скільки місяць не шукав –
Не зустрів він вечорову.
Розпач йому серце рвав,
Марно кликав знову й знову.

Вже для неї простелив
Срібні місячні доріжки
Та не сталось диво з див,
Не лишилось сліду з ніжки.

А зірки палахкотять,
Заглядають палко в очі:
„Перестань ти вже шукать
Вечорової щоночі”.

Місяць в серці береже
Вечірньої дивну вроду.
Спокій неба стереже
Й з сумом дивиться у воду.

Він і досі не згубив
Віри стріти вечорову.
В самоті в ніч небом плив,
Шукав її знову й знову.

Вічним став мандрівником
Місяць у нічному небі.
Як вечірню не знайде,
Іншої йому – не треба!

Зимонько, прийди!

В нас Різдво, а дощ іде.
Хто ж нам зиму приведе,
Все побілить тут і там
На потіху дітлахам?
Вже й забули про санчата
Малі хлопчики й дівчата.
Сірі шубки у зайчат,
Сумні очі у дівчат.
Прийди, зимонько, до нас,
Бо ж у нас канікул час!

Свято Миколая

Веселе це свято – Святий Миколай,
У гості приходить щороку.
Як чемний Богданчик – дарунків чекай
Від нього, як завше – нівроку.

А як неслухняний – то різку знайде
Святий Миколай в своїй торбі,
Бо він усе бачить і чує усе,
Як сяде спочити на горбі.

То ж будь же слухняним і добрим завжди,
Завзято учися у школі,
Малих захищай та шануй тих старих,
Не знатимеш лиха ніколи!

Діти чи гроші?

Україно моя, чи твоя вина в тім,
Що по світу розбіглися діти?

У державах чужих, хіба легко там їм
За чужими батьками глядіти?

А свої тут самі у літах і трудах.
Важко їм, та не скажуть ніколи.
Роблять все, щоб був затишок, спокій і дах
Вашим дітям, як прийдуть зі школи.

Та не можуть вони роз'язати всіх проблем
Юнаків молодих і дівчаток.
Старшим не до снаги шукати вихід з дилем
Й життя юного добрий початок.

Ви в тривогах за них, вони звикли без вас,
Бо батьків замінили їм гроші.
А не страшно, що може прийти такий час
Скажуть вам: „Ви – батьки нехороші!”

То ж вертайтеся назад до пенатів своїх,
Де чекають на вас сини й дочки.
Хай не журиться батько у думах важких
Й не тре очі рукавом сорочки.

А хіба вашій мамі не траба спочити?
Вона в клопотах зранку до ночі.
Перед сном біля образа довго стойть
І молитви Ісусу шепоче.

Хай без вас не ростуть ваші дочки й сини,
В сни нехай їх веде ваша казка.
Хай завжди в отчий дім поспішають вони,
Де чекає їх мамина ласка.

Прийшов час, щоби вибір для себе зробить.
Тут дилема: чи діти, чи гроші?
Більше грошей – і щастя сім'ї розвалить?
Менше грошей – та діти хороші!

Ми мусимо випростатъ коліна

Молюсь за Тебе, Україно,
Страждenna батьківська земля.
Кому з Твоїх дітей ще згинуть,
Щоб стали вільні Ти і я?

Що маєм зараз – то неволя,
Зухвалий виклик в вічі нам!
Ще й сіє згарище Чорнобиль
Зневіру душам і очам.

Почуй молитви наші, Боже,
Ми ж Твої дочки і сини.
Бо хто, кріт Тебе, допоможе
Сказатъ собі: „Вже – не раби”

Ми мусим випростатъ коліна,
Піднятися на повен зрист.
Тоді приайде бандюгам зміна,
Тікатимутъ, зібгавши хвіст.

Розкрали ж все сини лукаві,
Чи так віддали воргам,
Щоб ті від кари їх сковали,
Як приайде суд по їх ділам.

І їх за це не мучить сором,
Для них – не знане почуття.
Хвалять себе мільйонним хором
Брехливих ЗМІ без кајття.

Вони і досі ще не знюють,
Що зрада, то – найтяжчий гріх?
Ганьба й неслава їх чекають.
Не обмине й Суд Божий їх!

Чому не вчить вас істина стара?

Майданівці, ну що це з вами стало?
Куди ведете нас дорогою війни?

Від ворогів ви настраждались мало?
О, як тепер втішаються вони!

Ви підняли нас в бій за Україну
Мільйони безіменних нас пішли,
Стояли мужньо і в лиху годину
Дні й ночі варту стійко ми несли.

Хіба того неварта Україна?
Хіба не їй бажали ви добра?
Гетьманство привело вас до руїни,
Чому не вчить вас істина стара?

Лиш в єдності завжди народу сила
У ній – могуть гетьманів і князів
Без єдності – поразка всіх косила
І кидала під ноги ворогів.

Візьміться швидше, як колись , за руки,
Не дайте іншим коней запрягти.
Вам „перти цього воза” й попри муки
Вкраїну до Європи привести!

*Все на світі можна вибирати, сину.
Вибрати не можна тільки Батьківщину!
В.Симоненко*

Свою Україну любім

Любімо рідну Україну
Й свою маленьку Батьківщину,
Той рідний дім, привітний ганок,
Що кликав нас стрічати ранок.

Двір, сад, город, рідну стежину,
Що стала шляхом на вершину.
Дитинство, юність, зрілі роки
Мудрі й гіркі життя уроки.

Що Бог дає – приймати треба.
Не всім легкий той шлях до неба

Та в світі з давна так ведеться,
Як просять щиро – ѿ дається.

Коли життя нас б'є лозою,
Причин шукаймо за собою:
Чи все, як треба ми зробили,
Чи згідно Заповідей жили?

Широкий світ, крайні багато
Та лише одна Вкрна-мати.
Її шануймо і плекаймо
І нелюбов'ю не караймо.

Лиш Бог дає батьків, родину
І землю рідну – Батьківщину.
Від неї крацьої немає,
Вона нас любить і прощає.

Як рідна мати дочку, сина, -
Так нас чекає Україна,
З країв далеких і багатих
Чекає нас Україна-мати.

Не зрадьмо рідну Україну,
Її любімо до загину.
Навіщо нам чужі держави,
Не треба нам чужої слави.

Нам щастя іншого не треба:
Тільки б в горі синіло небо,
Під ним хай колоситься нива,
Чекає доля нас щаслива!

Моя любов

Широкий світ, в нім землі різні
Та я люблю простори рідні:
Карпатських гір верхи зелені,
Теплі моря, річки студені,
Ліси, луги і полонини,
Запах смерек, озера сині,
Пшениць моря і різnotрав'я –

Це все моя вкраїна славна!
Її люблю найбільше в світі,
Без неї я не вмію жити.
Для неї стану я травою,
На сонці згину я росою.
Тільки б жила моя єдина
Найкраща в світі – Україна!

Два чи три *стара байка*

В давній байці про те йшло,
Як студент – невдаха
На канікули в село
До батьків приїхав.

Тут на радощах батьки
Синочку на втіху
Двом півникам-кукурікам
Вкоротили віку.

Коло печі метушиться
Старенькая мати,
Щоб улюблену печеню
Синові подати.

Батько сина враз питає:
„Вчать тебе, чому там?”
А синок відповідає:
„Високим наукам”.

„По простому піvnі два –
На столі печені,
А по вченому їх три”, –
Сказав син учений.

Батько каже: „То йдемо
До столу накритого.
Ми з мамою двох з’їмо,
А ти – того третього”.

Чому давня байка вчить,
В чім її наука?
„Два” від „три”, щоб відрізняти,
Бо то – проста штука.

Нехай „більшість”, що сидить
У Верховній Раді,
Гуртом її прочитає
На своїй нараді.

Мудрий Суд Конституційний
Хай її згадає,
Бо чомусь він „два” від „три”
Теж не відрізняє.

Чи Гарант колись читав
Цю відому байку?
... Бо інакше б він зважав
На народну лайку...

Емігрантам

Як живете, емігранти,
У краю чужому,
В котрій їдуть українці
Із рідного дому?

Бо несила вже терпіти
Злидні українські,
Чужу владу і закони
Й порядки чужинські.

Перевертні і манкрути
Владу захопили.
Тих, хто їм перешкоджас,
Засудили й вбили.

Ми віддали на поталу
Історію, мову,
Ефір, пресу, вищу школу
Чужинцеві злому.

Вже забрали в України
Всі її багатства,
А того ще й святині:
Лаври, церкви, братства.

Бо хто буде боронити
Інтерес держави,
Як керує військом нашим
Кадебіст лукавий?

Якщо буде так і далі,
То про нас забуде
Навіть Бог і Мати Божа,
А не те, що люди.

Нас ніхто не розуміє
У світі цілому,
Що віддали добровільно
Внуків у ярмо ми.

Уже втретє Бог дарує
Нам державу, люди.
Схаменіться! Бо можливо,
Вчетверте не буде!

Чужино, зрозумій...

Як любити тебе, чужино, чужино,
Коли в світі ще є Україна?
Як любити? Хоча ти прийняла мене,
Але в мене ж ще є Батьківщина.

Хоч убога вона та люблю я її
Так, як матір чи рідного тата.
Чужино, я прошу, ти мене зрозумій.
Бо і так на любов ти багата.

Є у мене мій край, чужино, чужино,
Тільки він зараз дуже бідує,
Бо при владі – не друг, але ворог його
Десять років він руйнує.

Як люблю я мій край! Хоч далеко він є!
У думках все до нього я лину.
І, як тільки підніму своїх я дітей,
Я вернусь! Я його – не покину!

Чужино, чужино, я шаную тебе
Щиро. Так, як чужу матір гожу,
Як вітчима, як всіх навколишніх людей.
А любити тебе я ... не можу!

Рідна мова

Рідна мово, болить гірка доля твоя,
Мово Лесі і мово Тараса,
Попри всі заборони й укази жива;
Пісні й давньої думи окраса.

Цілий світ це призвав – солов'їна вона.
То чому ж зневажаєте, діти?
В Україні чому не повсюдно луна?
Не годиться своєю гордіти.

Чи забули, як неенька співала пісень,
Коли ви ще в колисці лежали
Й під її колискову в колисці щодень
В сни щасливі й ясні поринали.

В мові цій – нескоренність сліпих кобзарів,
Нею плаче історія наша,
В ній закличні слова „Заповіту” рядків
Невмирущого й досі Тараса.

Рідна мова завжди у народів усіх –
Господиня у власній оселі.
Хай живе українська між сестер своїх!
Батьки й діти, спілкуйтесь нею!

Плин життя

Дитинство із вистрибом вдалеч промчало,
Рожевими мріями юність пройшла.

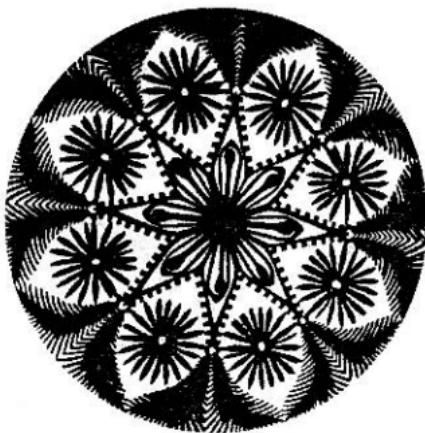
О, молодість наша! Тебе ми чекали!
...Легкою ходою від нас теж пішла...

Не йди ще від нас! А вона, мов не чує,
Допоки не зникла в вечфрній імлі...

...Пройшло життя літо, воно заночує
В чужій і далекій від нас стороні.
Ось втомлена зрілість шука, де присісти,
Непрохана впевнено й гідно ввійшла.

...В прочинені двері, зумівши пролізти,
Тихою сапою вже старість прийшла.

У плині життя – вічна правда і сутність
Природи й закону земного буття.
Років не спинить! З них минулого мудрість
Хай внуки візьмуть у своє майбуття.

Лемківська витинанка
Автор Я.Батюк

Василь Томащик

Досліджуючи історію

Про автора

Томащик Василь Михайлович народився 19 січня 1934 року в ма-
льовничому лемківському селі Тиханя, Короснянського повіту.

У 1945р. родина була депортована в Україну, оселилася в с.Підмихайлія Калуського району, Івано-Франківської області.

Тут Василь Михайлович закінчив середню школу. Подальший його шлях – це навчання у фізкультурному технікумі, служба в збройних силах. Згодом він здобуває радіотехнічну освіту та працює в системі радіозв'язку.

З 1972р. і до виходу на пенсію він працює вчителем фізвиховання і початкової військової підготовки у школах району.

Пан Василь одружений і разом з дружиною Ольгою Іванівною ви-
ховали три дочки, допомогли здобути освіту. А тепер допомагають
ростити і виховувати онуків.

Василь Михайлович приймає активну участь у громадському жит-
ті села. Неодноразово обирається депутатом і головою сільської ради, є
учасником лемківських заходів.

Веде велику пошукову роботу з історії Лемківщини, рідного села
Тихані, цікавиться долею односельців в Україні, організовує їх на
відвідини рідного краю.

Доля села Тихані

Свою розповідь про рідне село Тиханю, що існувало біля Чехословацького кордону, на віддалі 40км. від м.Кросно, 24км від м.Дуклі, хочу розпочати поетичними рядками Анни Дзіндзьо:

*За що так тяжко Бог покарав?
І наші прадідівські землі, ліси, гори
Нам навіки відібрали, а нас нещасних
З торбами на чужину післав!*

Назва села, очевидно, походить від поняття „тиха місцевість”, бо дійсно воно розташоване біля мальовничих краєвидів понад річкою Помірка.

Коли і ким засноване – невідомо. Але спосіб життя, господарювання, вірування, фольклор дають підставу стверджувати, що це поселення давньоруське, яке походить від Київської Русі.

Перша письмова згадка села відноситься до 1582р., згідно з Йосифінською метрикою 1787 – 1788рр.

Зліва направо: Василь Томацик, сестри Євдокія та Анна, племінниця Уляна та брат пана Василя

У той час в селі проживали родини з ірізвищами : Кантор, Сойка, Попик, Чоп'як, Сабат, Бобак, Вуляж, Кудла, Терек, Галевич, Федьо, Галбоський та інші. Основним заняттям селян було тваринництво та землеробство. Залишки продукції продавали на ярмарках в більшіх

Сільські діти

містечках – Змигороді та Дуклі. В селі було налагоджене духовне і громадське життя. В 1790р. силами селян побудовано дерев'яну церкву візантійського обряду. Існувала приходська школа, вчителем у якій працював Василь Волошинович. Проте не всі діти мали можливість у ній навчатися. Так, в 1859р. з 40 дітей шкільного віку, навчалося лише 27.

Тихе лемківське село знаходилось на важливому стратегічному і торгівельному шляху, який сполучав Словаччину з Польщею. Тому його не обминали воєнні буревії світових війн. В Першу світову війну перед наступом російських віськ 28 листопада 1914р. австрійці спалили село. Значних втрат зазнало господарство. Та згодом Тихання відроджувалась. Селяни відбудовували оселі, вирощували хліб, народжували дітей, звели другу церкву.

У 1937р. побудовано початкову школу. Первістком вчителем був поляк Станіслав Новак, досвідчений педагог, який з ро-

Церква у с. Тихані.

Школа, побудована 1937р.

зумінням відносився, як до польських так і до русинських проблем, сприяв розвитку культури на селі. Нову школу проектував і допомагав у будівництві, керівник комесвційних робіт (земельне упорядкування) Адам Щерба, це була високоосвідчена людина, яка щедро ділилася своїми знаннями із сільською молоддю, допомагала в організації дозвілля і навчання. В міжвоєнному часі в селі діяла читальня „Просвіта”, організовано кооператив „Єдність”.

Все це дало можливість селянській молоді підготовитись до подальшого навчання. Так в 40-і роки в семинарії м. Дуклі навчалися Іван, Дмитро і Марія Томашки, Семен Павелчак, Андрій Гавриляк, Петро Гавчик, Федір Кантор, Марія Климовська, Михайло і Дмитро Терики.

Тиханьчани на посвяті пам'ятника.

Набуті тут зання допомогли їм одержати спеціальну освіту у повоєнній Україні. Наприклад Томашик Іван став економістом, Томашик Дмитро – товарознівцем, Михайло і Дмитро Тереки – агрономами, Турчик Федір – інженером, Кантор Федір – вчителем німецької мови.

Село Тиханя було складовою лемківського краю, а тому не минали його лиходійні процеси, що проходили в Низьких Бескидах. В кінці XVIII і в першій половині XIX ст. Були тут часті неврожаї, панували епідемії різних хвороб. Скасування у 1848р. панщини не пинесло покращення життя. У другій половині XIX ст. Частина односельців емігрувала за океан в пошуках кращої долі. Проходили непорозуміння між жителями села у зв'язку з переходом частини їх на православ'я. Відбувались переслідування за симпатії до Росії.

13 серпня 1929р. в селі сталася страшна подія: двоє бандитів з м. Krakova з метою пограбування вбили священика Данила Пирога та його доньку Марію.

Найстрашнішу біду пережило село в часи німецької окупації. В перший день (1 вересня 1939р.) нападу Німеччини на Польщу, тиханчани відчули, що таке війна. Через село прокотилася армада, яка маршем направлялася на Крампну, Ясло і далі. Тут же були встановлені фашистські порядки. Багато молоді вивезено на примусові роботи, в тому числі і моого брата Івана. На селян накладалися великі контигенти, мобілізовувались на заготівлю лісу, будівництво військових споруд і укріплень. За найменшої підоози проводились арешти.

З наближенням військових дій в ході Карпатсько-Дуклінської операції, яка проводилася військами 38 армії I Українського фронту і Чехословацьким армійським корпусом, в жовтні 1944р. фашисти село спалили, а жителів вивезли. У кого були дорослі і підлітки, то їх відправили в Німеччину, а з малими дітьми і старшими розселили у польських селах Горлицького повіту.

Деяка частина селян уникла вивезення і ховалась у пивницях. Село знаходилось в центрі жорстоких боїв до січня 1945р., під час яких загинуло 35 осіб. Так було знищено красиве лемківське село в Низьких Бескидах, його пам'ятки і документи громади.

Переважна більшість тиханчан в 1945р. депортована в Україну і поселена в різних областях. Найбільше односельців проживає в Донецькій, Луганській, Тернопільській, Івано-Франківській областях. З багатьма з них підтримую зв'язки, зустрічаються на лемківських Ватрах, разом відвідуємо родинні місця. Хоч знищенні церкви, зруйновано цвинтарі, спалено село, відібрано землю, але нікому не вдається стерти нашу пам'ять і любов до нашого краю.

с. Підмихайлія
Калуського району
Івано-Франківської області

Ільчак Дмитро

Поезії

Про автора

Ільчак Дмитро Петрович (1899 – 1985р.).

Самобутній народний поет народився в с. Воловець Горлицького повіту (тепер Польща).

Родина Дмитра займалася сільським господарством. Він змалку допомагав у господарстві.

Умови праці та життя у гірському селі були нелегкі. Проте він знаходив можливість приймати активну участь в культурному житті сільської громади. Дякував у церкві, був учасником драматичного гуртка.

У 1945р. родину депортовано в Україну на Харківщину. В 1950р. Ільчаки поселилися в м. Калуші. Тут Дмитро працює в місцевому колгоспі. Ростить разом з дружиною Євою доњок: Марію і Анну.

Навколо себе п. Дмитро гуртував депортованих лемків, записував звичаї та обряди, пісні. Він передав їх своїм онукам. А свій сум за Лемківщиною висловив у віршах та спогадах, з яких молоде покоління лемків дізнавалося про Лемківщину.

На спомин Лемківщині

Лемківщино, Лемківщино, ти мій рідний краю
Я тебе так дуже люблю, як росу у маю.
От колиски до могилы покаль буду жити
Моїм крайом наймилішим буду дорожити.

Лемківщино, моя мила, рідна моя мати,
А я до тя рідна мати хочу передати.
Виховала с дітий своїх, як ружові квіти
Пришла буря – розогнала по цілому світі.

Діти пішли в світ широкий, тебе покинули,
А декотри вже і зовсім о тобі забули.
Встидаються говорити своїм рідним словом
І не хотят ся признати Лемківщини сином.

А богато дітий твоїх тебе споминают,
Як ся зайде двоє-троє, то сой заспівают
Про рідний край, про Карпати та про Лемківщину,
Бо тя більше полюбили як мати дітину.

Як співают, миють личко дрібними слезами,
Одни другим повідають, же плачеш за нами.
Не плач, не плач наша мамцю доля твоя така
Лишилася за мачуху мазурам-полякам.

Є і таки діти твої, що тя не згадают,
Як їм дахто повіст „лемко” – дуже ся гнівают.
Мі як хтось повіст „лемко” – то я ся потішу,
Хоц не можу вже дихати – то все легше дишу.

Лемківщино-мамо рідна, хто б перше подумав,
Же бы народ з Лемківщини в білий світ мандрував,
Бо там давно проживали діди і прадіди
І не знали ні голоду, ні великої біди.

Бо там була добра вода і воздух свіженький
І люди були здоровы, личка червененъкы.
Не виділи ні шпиталів, ні жадних лікарів,
Навіть не мав зашыка, хоц вже ся постарів.

Гори наши високі з буйним лісами,
Бистры річки і потічки з зимними водами.
Бучки, сосни і смеречки, ялички гладенькы,
Они все мі нагадуют літа молоденькы.

За прекрасны гірські цвіти я також згадаю
І на вічний святий спомин ту пісню складаю.

Не забудем, браття-лемки, покаль будем жилы,
Же ми нашу Лемківщину далеко лишили.

Спомин

Пригадайте, лемки
За наш край рідненький
Де ми ся родили, де ми виростали,
Як були маленьky.

Де наши вітцове
Господарку вели,
А ми пастухами
На поле ходили.

Як ми вже виростили,
Були парубками,
То ми все ходили
Гвечер за дівками.

Як пришла неділя,
Зробили музику,
Циганів привели
З гуслями, з басами
І палюонку пили.

Парічки з дівками
В коло поставали
Наші співаночки
Ми собі співали.

Як ми заспівали –
Цигани заграли.
Каждий сой дівку взяв,
Та й потанцювали.

Парічки з дівками
В коло поставали
Наші співаночки
Ми собі співали.

Як потанцювали,
То ми собі стали
Пришли до нас хлопці
Із другого села –
Саля їм давали.

Саля їм давали, –
Бо всі ся любили,
Бо на Лемківщині
Хлопці ся не били.

Хіба пришов який
І дуже ся свинив –
То му приложили,
Жебы ся отямин.

Надвір го вивели,
Дорогу вказали,
Жебы на музиці
Мороки не мали.

І так ся всі разом
Гардо забавляли.
Скінчили музику,
Додому вертали.

Я пришов додому
І ліг до загати,
А нянью юж кличут
Вставай же, Митрусю,
Бо підеш орати.

Я свому наньовы
Ні слова не повів,
Же я ся не выспав,
Же ищы не заснув,
На музику ходив.

Што мі нянью зробив,
Таке сой придумав –
Жебы м ся оженив
І жебы м газдував.

Село Воловец

Там попід Марешков
Помедже лісами
Было там селечко –
Воловец го звали.

Чом того селечко
Воловец назвали?
Бо там давно лемки
Воли випасали.

Воли випасали,
В Святковій мешкали,
А про Незнайову
Ищи ныч не знали.

Пониже селечка –
Там цигани грали,
А циганскі жени
Гардо танцювали.

Повише селечка –
То Поміркы звали –
Там наши дівчата
Яфыри збирали.

Яфыри збирали,
Так красні співали,
Бучки і ялички
Яж ся розгинали.

Пониже Помірок –
Там зимна водичка,
Котра випливала
З бистрого потічка.

Село моє, село,
Мое рідне село.
Я тя не забуду
Покаль жити буду.

Товаришкам *(присвята дружині)*

Співаночки мої, як я вас співала.
Як тато сіно косив – я до кіпок складала.
 Товаришки мої, як ми сой співали!
 Як ми на Марешці яфыри збирали!
Яфыри збирали, на гриби ходили.
Товаришки мої, як ми ся любили.
 Як ми по місячку лени простирали,
 А пришли доо нас хлопці – ми сой жаргували.
Ми дівчата молоды, ми смутку не мали,
Аж товдвы ми плакали, як ми ся розходжали.
 Товаришки ви мої, як ми ся розышли,
 Же ми єдна до другой на весілля не пришли.
На весілля не пришли, бо навіт не знали,
А були би ми вшытки ищи раз послівали.
 Товарищечко моя, напиш ти до мене –
 Ци здорова, як жиєш, ци с не забыва мене?
Я коли подумаю, завше пригадаю,
Як нам было весело в нашім ріднім краю.
 Як ми були маленькі, нас учила мати,
 Же не треба ніколи свій край забувати.

Троян Ольга

Поезії

Про автора

Троян Ольга Володимира народилася 29 листопада 1953 р. в м.Калуші Івано-Франківської області. Мама – Джавага (Ільчак) Марія Дмитрівна родом з Лемківщини, а батько Джавага Володимир Юрійович народився в с.Довгий Войнилів Калуського району.

Так у житті тісно переплелися дві культури: лемківська і бойківська з чарівними піснями, казками і танцями.

У 1971 р. Ольга Володимира закінчила навчання у школі в м.Калуші., а у 1976р. отримала диплом про вищу освіту хіміко-технологічного факультету Львівського політехнічного інституту.

Зараз вона працює диспетчером на ЗАТ „Карпатнафтохім”.

Пані Оля – заміжня, має двох синів. Вона активна учасниця фольклорно-етнографічного ансамблю „Студенька”.

На спомин дорогій мамі

Юж я приїхала
Од рідного краю,
А хто мі оповіст,
Кого ся спитаю?
Неє мойої мами
Піду поглядати
Може вишла надвір,
Ци сіно грабати?

Хочу її повісти,
Кого м там виділа,

Як ся низько-низько
Землі поклонила.

Хоц лемківська земля
Заросла кряками, —
То є рідна земля
Моїх діда, мами.

Студенов ся водов
В потічку помила
І так ми ся здало,
Же ся там гродила.

А тепер ся спитам,
Хіба ль вітра в полі,
Що недоспівано,
Чого м не почула,
Не верну ныколи.

Дорогій мамі

В синіх горах над потічком,
Де квітують квіти,
Летів бузьок в теплі краї,
Тай сів одпочити,
І там лишив добрим газдам
Дітину бавити.

А то була тепла осінь,
Та межи святами.
То го нянько із мамичком
Марисьов назвали.

Виростала та Марися
Дітінов послушнов.
Гордов, добров і веселов,
До роботи спішнов.

З сестров Ганьов ся любила
І корови пасла
На вистави юж ходила,
Помаленько росла.

По місячку з товаришками
Лени розстеляли,
А як виросли яфыри,
То іх тіж збирали.

І до школи вже ходила
В кабаті, запасці,
Вчила вірші, приповідки
І деякі танці.

Добрі було і весело
Там на Лемківщині –
Голос її було чути
Вгорі і в долині.

На вечірку єж ходила,
До церкви, на кермеш.
Та ся скоро то минуло,
Більше юж не вернеш.

I повіз їх в світ широкий
Поїзд товарняком.
З хвором мамом, з пожитками
З коровов даяком.

На Україні, на Харківській
Ім ся не сподобало.
Було душно і до того барз комарів
Над ухом бімчало.

У Камінню добрі було,
Та барз бідно було,
Што ще мали з Лемківщини,
To ся розтратило.

Мусили ся нанімати
В людій заробити:
Плести, шити
I на полю роботу робити.

Do Kalusha ся добрали
Po далекім часі.
Bo там жили, поживали Смії –
Родаки наші.

Як в Камінню хыжа була –
To тут – ніякої.
В чужім кутку проживали
У родини свої.

To лиш добрі так писати,
Як то було трудно.
Дівки виросли, барз гарды,
A в кошені пусто.

Ta молоде, як та верба –
Всюди ся прижиє,
Пустит корені широки –
Tай зазеленіє.

Поєдналися дві долі
У одну родину.
Поєдналися,
Щоб жити разом до загину.

П'ятеро нас народили
Та доля одного,
Ще маленьким прикикала
До Бога самого.

Подивітесь, люба мамо,
Скільки нас зібралось
Привітати з ювілеєм,
Щоб не забувалось.

Всі ми з Вами тут укупі,
Не по заграницях,
І працюєм в Україні
І внашій столиці.

Ви навчили нас трудитись
Прикладом, словами,
Де б не були, як нам тяжко –
Все ідем до мами.

І ще хочу я матусю
Від всіх побажати,
Щоб ніколи не хворіли –
В мірі проживали.

Бо то щастя є велике,
Як міцна родина.
Хай радіє серце Ваше
Кожної хвилини.

І, щоб очі рідні Ваші
Раділи, сміялись
Руки, щоби не боліли
Нас всіх обіймали.

Проживіть нам всім на радість,
Правнуків діждати
І, щоб з нами усіма
100-літній ювілей зустрічати.

Памят

Засіяны поля
Юж ся зеленіли.
Чеберчав потічок
Веселих пісень.
І дихали горы,
Покрити туманом,
І співали пташки:
„Настав новий ден”.

Але што то таке,
Же нигде не видно,
Жебы із комина
Ишов білій дим?
Ци статны газдині
Нараз так заспали,
Же не розпалюют
Иши в печах своїх?..

Не є там нікого
В селі під Марешков,
Вшyтких виселили
У далекий світ.
Двері отворені,
Вітер нима рypат,
Лем сой по обiйстю
Ходит чорний кіт.

Боже, Боже милий,
Що ся таке стало?
Чим ся так провинив
Наш лемківський люд?
Же Зелены Свята
Красни юж настали
В замаєніх товарняках
Деси їх везут.

Дякувати Богу,
Жем сой сусік вивуз, –
Казали так дідо
В tot барз тяжкий час.
Сусік ся не змістив
В двері товарняка,
Зостав у Горлицях,
Як памятний знак.

Поля, ліс, гори –
Вшyтко там лишили:
Деревяну хижу,
Церкву і цвинтар.
Лем взяли зо собом
Велику надію,
Же ся ици вернут
Даколи назад...

Не вернули назад,
Хоц плакали очы,
Краяв серце ножом
Невимовний жаль.

Внукам позостало
Вишытко то в съпіванках,
У словах і у казках
Юж на вічний час.

І вертаме ми юж
Каждий рік до тебе,
Рідна Лемківщино,
Як памят о Вас.
Кланяме ся низко
Хрестам і могилам
І глядаме місця,
Де жив дідо наш.

Де стояла хыжа –
Там росне копрыва,
Де быва студенька –
Там лем ями знак.
Остатки камінной
Дідовoy пивниці,
Як на святе місце
Иду я щораз.

Там мі так є мыло,
Там мі так радісно.
Знам я вшытки села,
Зайду я до них.
Стежкы і потічки,
Пструги в чистих водах
Вилікуют завше
Од хворіб земних.

І предвічны ліси:
Буки і ялици
Радо ня витают:
„Зостань ту у нас”.
Ta мені юж стала
Рідном Україна,
І вертам я домів,
Як перелітний птах.

* * *

Який рідний і далекий, мій лемківский краю.
Ta не вшытки твої діти тебе споминают.

Не прийдуть із далека, не хотят видіти
Твоїх верхів. I з потічків води ся напити.

Хто не хоче, хто не може, кому ныч не треба,
Хоц би каміньом метало з високого неба.

А там тебе все чекают гори і долини,

Хресты, церкви і каплички, прадідів могили.

Неє хыжky, неє людий, лем поля і крякы
І до хреста ся поклонят туристи даякы.

Покаль хресты і каплички будут там стояти,

Они нашу Лемківщину будут захищати.

От злих людий і от огня, от води і мора
І от нашої непамяти тіж їх оборона.

А ви наше браття-лемкы, тим ся не встидайте,

І повічте своїм внукам та й ся признавайте.

А ви наше браття-лемкы, чуйтесь лемками,
Товди наша Лемківщина буде в серцы з нами.

* * *

Хай роки рахує
Нам тільки зозуля,
Весна напуває
Еліксиром життя,
Любов'ю і ласкою
Слово голубить
І добром хай буде
Для нас майбуття.

Осінь

Зів'яне квітка, листочек облетить,

Осіннє небо хмари помережать.

І вже частіше серце щось болить

І від погоди самопочуття залежить.

Роки летять, карбуючи чоло,

Приносячи і досвід і уміння,

Хоч терпнуть руки, та вдячна я за те,

Що в пухку землю зароблено насіння.

І я зберу із поля урожай,

І подивлюся чи вродило рясно,

Я ж сіяла відбірнє зерно

І моя нива колосилась красно.

Зійдемось всі у мій гостинний дім

І від душі подякуємо Богу

За мирне небо, достаток на столі,

За рівну, хоч і не гладку дорогу.

Роздуми

Розкажи, розкажи
І чого так буває,
Що на зміну зимі
Весна поспішає.

Що вертають додому
Весною лелеки,
Що закохані раптом
Чужі і далекі.

Що вмивається ранок
Сльозою-росою,
Що спливають роки,
Як цвіт за водою.

Чужа душа

Чужа, чужа країна ти незнана.
Хоча прекрасна тепла і жадана.
Чужі в ній люди, мова, поривання,
Чужі пісні і небо, і бажання.

Чужа душа, як та чужа країна –
Приємна гарна та зовсім не єдина,
Яка не втішить, не розрадить в скруті,
Який е байдуже, хоч поряд може бути.
Та тільки серце вибива свідомо –
Це є чужа-чужина
Й більш нічого.

* * *

Яка краса! Яка зима!
Навколо все в чудесному
Весільному вбраниї.
Звучить симфонія любові
Спокійно так і на душі мені.

Я знаю, що і ти в полоні
Цієї чарівної, величавої краси.
Краси, здається, неземної,
А Богом даної нам з височини.

Життя прекрасне, коли є з тобою
Така близька і рідна душа.
Навколо казка, тихий день згасає.
Яка краса! О Боже мій,
Яка краса!

Зима

Зима-снігуронька вдягнула
У білі шати все навкруг.
Сніжок летить білий, лохматий,
Неначе білий, білий пух.
Дерева, як у казці новій,
Заквітчані собі стоять.
І тільки лед' під подих вітру
Тихенько між собою гомонять.

А може згадують вони
Погожі літні вечори?
А може журяться тому,
Що довго ждати ще весну?

Та пройде зимонька,
Примчиться враз весна,
Одінеться земля в зелені шати,
І буду знову я любити і стрічати,
А сонечко і ти мені усмішку дарувати.

* * *

Мова поглядів і жестів зрозуміла тільки двом,
Хоча, правда, зігріває лише „неоновим” теплом.
Замінить вона не може живе слово, дотик рук.
Та надійно захищає від злого ока і від злих вух.
І як ниточка тоненька, все ще з'єднує вона,
Щоб весна, хоч на картинці, нагадала, що була.

* * *

Який чудовий ранок за вікном,
Поважно в інії стоять дерева.
Звучить симфонія душі.
Фальшиві ноти не звучіть – не треба.

* * *

Ти сивий принц,
А я – твоя принцеса.
Ми збудували замок на піску.
Живемо в ньому до пори, до часу
І сніжною зимою згадуєм весну.
Щасливі ми, оп'янені любов'ю,
Співає з нами і природа вся.
Та тільки жаль, що прийдуть сніговій,
Пропаде замок і уся краса.
Та поки ще над нами сонце світить
І ніжне слово гріє нам серця,
Ти обійми мене, коханий, міцно-міцно
І казці цій не буде ще кінця.

Мокрий сніг

Хоч не хочеться, дарма –
Повертається зима.
І на землю тихо ліг
Білий, білий,
Мокрий сніг.
Заквітчалися сади,
Кинеш оком – в казці ти.
Бо зробити це лиш міг
Цей пухнастий
Мокрий сніг.
Та додому я прийшла,
А в очах твоїх зима
І на серце комком ліг
Цей холодний
Мокрий сніг.
Бліснє сонце радо десь
І зими вже не вернеш.
Та ще падає до ніг
Цей невічний
Мокрий сніг.

* * *

Зачервоніли кетяги калини,
Гуляє вітер серед високих трав,

Кого любив і пестив у надії,
Чому з собою в осінь не позув?

Чому залишив, як билину в полі?
Чом зруйнував, як замок із піску?
Червону ружу, що так пишно квітла
Ти висмикнув з весільного вінку.

А білий бузьок вже зібрався в вирій,
Пославши всім прощальне „Кур-лу...”
Тепер шукай хоч пір'ячко від нього
І чисто згадуй прекрасну пору ту.

* * *

Як холодно і як красиво,
Зимова казка – це як диво.
Яскраве сонце і холодний сніг,
Дерева в білих шатах і прозорий лід.

Все виткане з контрастів,
Та треба це відчути.
Як нас бадьорить холод,
Та не дає заснути.

Яке велике щастя –
Прийти у теплу хату.
Замерзли руки –
Піч теплу обійняти.

Знайти там затишок,
І що душа бажає –
Це є блаженство
Й миліше – не буває.

* * *

Надворі ніч
І темінь все накрила
Лиш чути вдалини,
Що хтось говорить: „Мила...”

Та не мені.
Навіщо в цю хвилину
Я згадую тебе
І мчуся без упину.

Куди? Чого?
Простую навмання?
В минуле, з якого часто
Уже немає вороття.

* * *

Перегоріло.
Перехотілося.
Перебуло.
Перелюбилося.
Забулося
Заснуло.

Та будить
Знову спомин.
Запахи і звуки,
Вертають кораблі
Здалекої розлуки.

I вітерець-пустун
Лиш ніжно обіймає.
Усе міне:
I добре, i погане.
Все минає...

* * *

В савані далекій,
Де ростуть баобаби,
Де бігають горді
Високі жирафи,
Жив лев.

Якось довелося
Зрання-спозаранку
Побачити поруч
Прекрасну царянку –
Чужу.

Стояв зачарований
Цар усіх звірів.
Очам своїм царським
Він в це не повірив,
Чомусь.

Забув все на світі,
Помчав він до неї.
Сховатися б разом
У трави зелені
Схотів.

Та тільки підходить
До неї поближче,
Побачив далеко
Подругу, що кличе
Свою.

Тоді заметався,
Куди б це сховатись?
На очі свої
Ніяк не попастись.
Пропав!

На зайця подібний
Він став в ту хвилину
І зняв навіть з себе
Царську одежину, —
Не він!

Прекрасна цариця
Подивилась глумливо,
Від душі засміялась
І зникла щасливо.
Пішла.

Отаке на світі
Часто буває.
Хтось „в гречку“ би скочив,
Та страх не пускає.
Усе!

ЗМІСТ

ФЕДІР ЛАБИК ВОЛОДИМИР ДРАНЬ. Поезії.....	3
Вовк і ягня (байка)	5
Самотня лемківська черешня	7
Шістдесят років по вигнанню	10
Лемківська бесіда	13
Потічки – потічки	14
Собітка	16
Катюзі по заслузі.....	17
Гонтар.....	17
Весільне	18
ІВАННА ДРАНЬ. Поезії.....	
Лемківська кривда.....	21
Про Святкову Велику, святков'ян і нашу родину.....	22
Лемківська бесіда	26
През мамы.....	29
Червнева пісня.....	30
День Матері	31
До мами.....	32
Батьківська вишня.....	33
I знов про вишню.....	33
Дорога	34
Життя	35
Пам'ять	36
Марусинці.....	37
Лелеки	39
Дві долі.....	40
Свічка надій і сподівань	40
Відлітає літо	41
Осінні мотиви.....	41
Осіннє.....	42
Вічний мандрівник	43
Зимонько, прийди!	44
Свято Миколая	44
Діти чи гроші?	45
Ми мусимо випростати коліна	46
Чому не вчить вас істина стара?	46
Свою Україну любім	47
Моя любов	48
Два чи три	49

Емігрантам	50
Чужино, зрозумій.....	51
Рідна мова	52
Плин життя	53
 ВАСИЛЬ ТОМАЩІК. Досліджуючи історію	54
Доля села Тихані	55
 ДМИТРО ІЛЬЧАК. Поезії	59
На спомин Лемківщині	59
Спомин	61
Село Воловец.....	63
Товаришкам	64
 ОЛЬГА ТРОЯН. Поезії	65
На спомин дорогій мамі	65
Дорогій мамі.....	66
Памят.....	68
Який рідний.....	70
Хай роки рахує.....	71
Осінь.....	71
Роздуми	72
Чужа душа	72
Яка краса!	72
Зима	73
Мова поглядів і жестів.....	73
Який чудовий ранок за вікном.....	73
Ти сивий принц,	74
Мокрий сніг	74
Зачервонілі кетяги калини.....	74
Як холодно і як красиво.....	75
Надворі ніч...	75
Перегоріло...	76
В савані далекій.....	76

Літературно-художнє видання

Не обірветься нить життя

Збірка творів

Художнє оформлення – Люба СМЕРЕКАНИЧ

Редактор – Наталія НОВОСАД

Ідея та добірка матеріалу – Марія ПАРИЛО

Комп'ютерний набір – Христина ЗАВ'ЯЛА

Комп'ютерне верстання – Борис МАЦЬКО

Відповідальний за випуск – Олег ДУК

Підписано до друку 23.02.09

Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Друк офсетний. Зам. № 89/02

Ум. друк. арк. 4,65

Наклад 400 прим.

Видавництво "СПОЛОМ"

79008 Україна, м. Львів, вул. Krakівська, 9

Тел./факс: (380-32) 297-55-47.

E-mail: spolom@mail.lviv.ua

Свідоцтво держреєстру:

серія ДК, № 2038 від 02.02.2005 р.

Друк ФОП Гуменецький М. В.

81630 Львівська обл., Миколаївський р-н,

с. Гонятичі, вул. Польова, 10

Свідоцтво держреєстру:

№ 083613 від 18.08.2008 р.

Н 38

**Не обірветься нить життя / Збірка. – Львів : Сполом. – 2009.
– 80 с.**

ISBN 978-966-665-550-2

У цьому виданні зібрані поезії та невеличкі спогади про одне із сіл
Лемківщини. Це – фрагмент історії, на жаль сумної, трагічної.
Для широкого кола читачів.

ББК 84.4

